

## Bilance čtyřleté spolupráce mezi Ministerstvem dopravy České republiky a Ministerstvem dopravy, veřejných prací a vodního hospodářství Nizozemska v oblasti dopravy

Ing. Josef Mikulík, CSc.

*Čtenáři časopisu byly v uplynulých letech průběžně informovány o významné bilaterální aktivitě mezi resorty dopravy ČR a Nizozemska. I v tomto čísle jsou prezentovány výsledky společné studie o úspěšných řešeních ve veřejné dopravě (Bootsma, Savelberg, Doleželová).*

*Tento příspěvek stručně shrnuje průběh a výsledky této úspěšné spolupráce.*

### Rámec spolupráce

Vzájemná spolupráce byla formálně zahájena podepsáním Memoranda o porozumění českým ministrem dopravy panem Schlingem a nizozemskou ministryní paní Netelenbos dne 31. 5. 2000 v Praze s platností na dobu čtyř let.

Cílem Memoranda je prohlubování dvoustranné spolupráce výměnou know-how, řešení problémů vznikajících v důsledku růstu mobility osob a z rostoucího používání osobních silničních vozidel. V souvislosti s těmito cíli byly definovány oblasti společného zájmu:

- všeobecné otázky dopravní politiky,
- udržitelná mobilita osob včetně veřejné dopravy,
- doprava a životní prostředí,
- bezpečnost silničního provozu,
- telematika a řízení dopravy,
- spolupráce veřejného a soukromého sektoru.

Součástí podepsaného Memoranda je Příloha 1 – Návrh společné studie na spolupráci České republiky a Nizozemska při řešení problémů v osobní dopravě. Studie má dva hlavní cíle:

- rozbor stávající situace a realizace dopravně politických opatření pro přepravu osob v obou zemích,
- položení základu pro další podrobnější studie v rámci Memoranda, identifikace klíčových oblastí, ve kterých je spolupráce vzájemně prospěšná pro obě strany.

Pracovníci obou ministerstev se dohodli na vytvoření společné pracovní skupiny, která dále koordinovala spolupráci.

### Průběh společných aktivit

První schůzka společné pracovní skupiny se uskutečnila 15. 11. 2000 v Haagu

a byla zaměřena na postup plnění Studie „Řešení problémů v osobní dopravě“. Bylo navrženo provést analýzu existujících dat, porovnat nizozemskou a českou dopravní politiku v osobní silniční dopravě a navrhnout řešení problémů. Dále se zabývala zvýšením bezpečnosti silničního provozu a bylo dohodnuto uspořádat seminář, který se uskutečnil ve dnech 10. - 17. 6. 2001 v Nizozemsku za účasti 18 českých expertů (zástupci MD, MV, ŘSD, CDV).

Druhá schůzka společné pracovní skupiny se konala dne 29. 5. 2001 v Brně a jejím obsahem byla tato témata:

- posouzení návrhu závěrečné zprávy společné studie,
- příprava diskusního semináře v Brně,
- uspořádání výcvikového kurzu v Nizozemsku k problematice telematiky,
- návrh na rozšíření Memoranda o další oblasti spolupráce z oblasti silniční infrastruktury.

Ve dnech 21. - 22. 11. 2001 se v Brně konal seminář za účasti českých a nizozemských odborníků, jehož hlavním cílem bylo definovat nejdůležitější oblasti pro vzájemný transfer znalostí a navrhnout další projekty v návaznosti na závěry a doporučení společné studie. Hlavní témata semináře:

- dopravní politika,
- veřejná hromadná doprava,
- nové formy financování výstavby dopravní infrastruktury,
- účast veřejnosti v plánování výstavby dopravní infrastruktury,
- cyklistická doprava.

V těchto dohodnutých oblastech byly odsouhlaseny konkrétní akce pro další období další spolupráce. Návazně na seminář se uskutečnila třetí schůzka společné pracovní skupiny, která se zabývala:

- závěrečnou zprávou společné studie (prezentace a rozeslání),
- shrnutím výsledků semináře, ve kterém ve všech tématech byl podrobně definován další pracovní postup,
- hodnocením konference o telematice konané ve dnech 17. - 18. 9. 2001 v Brně, k jejíž úspěchu výrazně přispěla účast nizozemských odborníků,

- účastí českých odborníků v odborných kurzech, pořádaných nizozemskou společností NEA,
- aktivitami v rámci spolupráce v oblasti silniční infrastruktury, která zahrnuje řadu témat jako řízení silničního hospodářství a údržba vozovek, školení v rámci ISPA, řízení dopravy, kontrola těžkých vozidel a maximálního nápravného zatížení.

Ke studiu témat v oblasti silniční infrastruktury byla vytvořena studijní skupina vedená technickým ředitelem Ředitelství silnic a dálnic ČR Ing. Nekulou, která návazně uskutečnila pracovní cestu do Nizozemska.

Čtvrtá schůzka společné pracovní skupiny se uskutečnila dne 13. 6. 2002 v Haagu.

Na této schůzce byla schválena závěrečná zpráva společné studie „Řešení problémů v osobní dopravě“. Studie je výsledkem společného řešení českého a nizozemského Centra dopravního výzkumu. Zástupci obou ministerstev vysoce ocenili výsledky zprávy porovnávací dopravní politiky a jejich dopady na rozvoj osobní dopravy v obou zemích a konstatovali, že se jedná o unikátní srovnání. Zpráva byla v písemné formě a na CD-ROM distribuována zainteresovaným orgánům v obou zemích a prezentována Evropské komisí. Dále byl odsouhlasen obsah informačního bulletinu, informujícího o výsledcích spolupráce v rámci Memoranda. Bulletin byl distribuován v říjnu 2002.

Další společné aktivity byly realizovány především v oblasti silničního hospodářství, kde je realizován nizozemský program „Partneři pro silnice“ (Partners for Roads). Při návštěvě nizozemské delegace v lednu 2002 byla dohodnuta spolupráce na čtyřech projektech:

- a) pilotní projekt Prověření činností Středisek správy a údržby dálnic

Tento projekt byl zaměřen na prověření ekonomických ukazatelů řízení, správy a údržby dálnic a jeho cílem bylo zhodnotit strukturu a analýzu nákladů ve vybraných střediscích (Rudná, Mirošovice, Velký Beranov). Projekt byl zpracován ve spolupráci mezi nizozemskou firmou ECORYS a Ředitelstvím silnic a dálnic ČR. Výsledky projektu byly prezentovány na semináři pro pracovníky silničních správ ve dnech 13. - 14. června 2002 v Benešově. Účastníci se shodli na prospěšnosti dalšího pokračování projektu v návaznosti na nizozemské směrnice Základní úroveň údržby a ověření jejich implementace do českých podmínek. Tyto směrnice byly přeloženy do češtiny a proběhla jednání, upřesňující parametry dalšího projektu.

b) partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem (PPP)

V dnech 27. - 29. listopadu 2002 byl v Praze uspořádán seminář pro řídicí pracovníky, kteří rozhodují o využití finančních prostředků, určených pro rozvoj a údržbu silniční infrastruktury. Součástí semináře bylo školení o správě a údržbě silnic. Semináře se zúčastnili zástupci MD ČR, SFDI, ŘSD ČR a krajů. Část věnovanou PPP zahájil zástupce velvyslanectví nizozemského království pan Westhof.

c) dopravní telematika

V návaznosti na studijní cestu českých odborníků ŘSD ČR a CDV do Nizozemska v listopadu roku 2001 byla zahájena studie možnosti využití telematických aplikací na dálnic D8.

d) bezpečnost silničního provozu

V této oblasti probíhaly další akce, které navazovaly na studijní cestu 18 českých odborníků do Nizozemska v červnu 2001, zejména příprava semináře o komunikaci mezi odborníky v oblasti bezpečnosti silničního provozu, politickými představiteli a zástupci masmedií.

Dále byla realizována v rámci vzájemné spolupráce celá řada bilaterálních kontaktů mezi pracovníky obou ministerstev v oblasti výměny stanovisek k Bílé knize a k problematice emisí CO<sub>2</sub>

Dne 24. 6. 2003 se v Praze konalo páté zasedání společné pracovní skupiny.

Při této příležitosti informovali zástupci obou delegací náměstka ministra dopravy Ing. Tesaříka o pozitivních výsledcích vzájemné spolupráce. Ing. Tesařík uvítal tyto výsledky a potvrdil zájem české strany na pokračování spolupráce.

Dne 6. 2. 2003 se konal česko-nizozemský seminář o komunikaci mezi politiky, úředníky a novináři v oblasti bezpečnosti silničního provozu. Seminář se konal na půdě horní komory parlamentu České republiky a byl zahájen předsedkyní senátního podvýboru pro bezpečnost silničního provozu paní Soňou Paukertovou. Vedle zástupců Ministerstva dopravy Nizozemska se semináře zúčastnili zástupci Ministerstva dopravy ČR, Ministerstva vnitra ČR, zástupci Prahy 7 a novináři z dopravního tisku. Seminář podstatně přispěl k objasnění významu vzájemné komunikace mezi zástupci státní správy a veřejností. Na přípravě úspěšného semináře se významně podíleli zástupci Centra dopravního výzkumu.

Velmi úspěšně pokračoval program Partnerů pro silnice.

Ve dnech 24. - 26. 3. 2003 se konala v Praze a Benešově zasedání řídicího výboru a jednání studijní skupiny zahajovaného projektu o základní úrovni údržby, který má následující části:

- Předpisy dotýkající se oblasti údržby dálniční sítě,
- Pilotní projekt vozovky,
- Pilotní projekt mosty a tunely, dopravní značení, krajina a životní prostředí, provoz,
- Koncepce řízení,
- Základní úroveň údržby.

V rámci projektu proběhlo celkem 7 pracovních jednání v Česku i Nizozemsku, kde se podrobně projednávaly zpracované dílčí výsledky.

Za českou stranu se na projektech účastnilo Ředitelství silnic a dálnic ČR a Centrum dopravního výzkumu, za nizozemskou stranu zástupci firem Rijkswaterstaat a INFRAM.

Výsledkem spolupráce je řada dokumentů, jako Režim správy a údržby vozovky, Režim správy a údržby mostů, Režim správy a údržby dopravních zařízení, Zimní údržba, které byly předávány pracovníkům provozního úseku Ředitelství silnic a dálnic.

Výsledky projektu byly schváleny na zasedání řídicího výboru dne 16. 7. 2004. Bylo dohodnuto jeho ověření na návazném pilotním projektu na území vybraného kraje a současně jeho pokračování zaměřené na koncepci údržby.

Dalšími projekty v rámci programu „Partnerství pro silnice“ byly:

- pilotní projekt informačního systému na D8,
- regionální dopravní informační systém,
- semináře o spolupráci soukromého a veřejného financování.

Studie o dynamickém informačním systému (součást projektu informačního systému na D8) byla vypracována nizozemskou konzultační firmou NEDECO/Witteveen+Bos a předána českým odborníkům k dalšímu využití.

Ve dnech 1. - 6. 9. 2003 se uskutečnila studijní cesta zástupců Ministerstva dopravy ČR (náměstek ministra Ing. Rochovanský a Mgr. Šťastný) společně se zástupcem Centra dopravního výzkumu (Ing. Heinrich) do Nizozemska. Cílem studijní cesty bylo seznámení se s nizozemským programem zvyšování bezpečnosti silničního provozu a možnosti přenesení úspěšných prvků tohoto systému do našich podmínek.

V dalších věcných okruzích spolupráce (veřejná doprava, cyklistická doprava, telematika, řízení hybnosti/mobility management) byly zformulovány představy české strany o dalším postupu, které byly předány nizozemské straně k vyjádření.

V průběhu roku 2003 byla zpracována studie „Úspěšná opatření v hromadné dopravě použitá v České republice a Nizozemsku“, která je pokračováním

první společné studie „Řešení problémů v osobní dopravě“. Předmětem řešení bylo najít úspěšně použitá opatření dopravní politiky v oblasti veřejné dopravy v Nizozemsku, která by bylo možno aplikovat v dopravní politice České republiky. Také v dopravní politice České republiky jsou opatření, která podporují využívání veřejné dopravy a o něž má zájem nizozemská strana.

Česká strana se zajímala především o nizozemský celostátní jednotný systém jízdného pro místní a regionální veřejnou dopravu, o jednotný monitorovací systém výkonu veřejné dopravy, o způsob jakým byla decentralizována odpovědnost za místní a regionální veřejnou dopravu od státu směrem k provinciím, jak jsou zaváděny nízkopodlažní autobusy a tramvaje v některých oblastech Nizozemska a o veřejnou soutěž v místní a regionální veřejné dopravě v Nizozemsku.

Nizozemská strana preferovala informace o organizaci systému veřejné dopravy s ohledem na změnu administrativního uspořádání v ČR, o informačním systému ve veřejné dopravě, o zavádění autobusů poháněných plynem v městské hromadné dopravě a o provádění studií dopravní obslužnosti, které jsou důležitým nástrojem organizace dopravních služeb v regionech.

Dne 11. 11. 2003 se uskutečnilo jednání ministra Ing. Šimonovského s nizozemskou ministryní dopravy, veřejných prací a vodního hospodářství paní Karlou Peijs. V rámci přípravy programu setkání byly připraveny materiály, informující o aktivitách v rámci Memoranda

O porozumění a byly prezentovány výsledky společné studie „Řešení problémů v osobní dopravě“, dokončené v roce 2002. Vzhledem k blížícímu se ukončení platnosti Memoranda o porozumění v roce 2004 bylo po vzájemné dohodě rozhodnuto o jeho prodloužení formou protokolu.

### Shrnutí vzájemné spolupráce

Memorandum položilo základ a vytvořilo podmínky pro systematickou spolupráci nejen mezi ministerstvy, ale i mezi rezortními výzkumnými ústavy a silničními správami obou zemí. V jeho rámci se uskutečnila a stále probíhá celá řada aktivit v oblastech společného zájmu a to především v dopravní politice, udržitelné mobilitě, veřejné dopravě, životním prostředím, bezpečnosti, dopravní telematice, PPP a v silničním hospodářství.

V oblasti dopravní politiky proběhla výměna stanovisek k Bílé knize - evropská dopravní politika do roku 2010 - čas rozhodnutí a byly využity připomínky nizozemských expertů k návrhům nové dopravní politiky ČR.

Zástupce CDV se zúčastnil semináře o monitorování dopravní politiky, konané v Amsterdamu ve dnech 17. - 18. 10. 2002, což vyústilo v členství CDV v řešitelském kolektivu projektu 6.RP s názvem TRANSFORUM, zaměřeném na hodnocení dopravní politiky. Projekt řídí nizozemské Centrum dopravního výzkumu.

V **oblasti osobní dopravy** byly vypracovány dvě společné studie zabývající se zlepšením osobní dopravy, které byly prezentovány zainteresovaným orgánům v obou zemích. Výsledky studie přinesly důležité poznatky o úspěšných opatřeních i chybách při dopravně politických rozhodnutích a byly oceněny oběma ministerstvy jako prospěšné pro obě strany. O výsledky projevil zájem i Evropská komise, které byly závěry studie prezentovány na zasedání expertní skupiny o dopravě a životním prostředí v říjnu 2003. Závěry studie jsou plně využívány při zpracování nové dopravní politiky ČR.

V **oblasti životního prostředí** umožnilo Memorandum zapojení ČR jako jediné kandidátské země do společného projektu EU „European CO2 Benchmarking“, který identifikoval nejúčinnější opatření ke snížení emisí CO<sub>2</sub> z dopravy a jehož výsledky byly velmi pozitivně přijaty Evropskou komisí. Mezi oběma ministerstvy probíhá stálá výměna informací k dané problematice.

V **oblasti bezpečnosti provozu** na pozemních komunikacích se uskutečnilo několik výměnných pracovních návštěv. V roce 2001 navštívila Nizozemsko 18 členná skupina převážně pracovníků MD, v roce 2003 pak náměstek Ing. Rochovanský s doprovodem. V dubnu 2003 proběhl v Praze společný seminář o spolupráci mezi politiky, masmedii a odborníky ke zvýšení bezpečnosti. Dále probíhají průběžné konzultace k přípravě české strategie zvýšení bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích i k účinnosti konkrétních opatření, připravuje se aplikace nizozemského informačního systému bezpečnosti a nizozemského přístupu ke zkliďování dopravy.

V **oblasti cyklistické dopravy** bylo průběžně konzultováno zpracování „Strategie rozvoje cyklistické dopravy“, v září 2003 se skupina pracovníků MD a CDV zúčastnila v rámci studijního pobytu v Nizozemsku semináře, zaměřeného na problematiku uplatňování opatření na lokální úrovni.

V **oblasti silničního hospodářství** probíhá intenzivní spolupráce v rámci nizozemského programu „Partneři pro silnice“, do kterého je kromě MD a CDV zapojeno především Ředitelství silnic a dálnic ČR. Byl zpracován pilotní projekt „Prověření činností SSÚD“ a projekt „Základní úroveň údržby“. Oba tyto projekty mají

za cíl zmapovat oblast silniční údržby a stanovit optimální potřebu finančních prostředků na její zajištění.

V **oblasti dopravní telematiky** se v roce 2001 uskutečnil v Nizozemsku týdenní studijní pobyt pracovníků MD, CDV a ŘSD a byl zpracován pilotní projekt aplikace ITS na dálnici D8. Dále probíhá průběžná výměna informací na toto téma.

V závěru lze říci, že se jedná o unikátní formu bilaterální spolupráce, zabývající se nejen dopravně politickými problémy, nýbrž i konkrétními způsoby jejich řešení. Spolupráce je významným přínosem zejména pro českou stranu, protože umožňuje operativní a bezprostřední výměnu informací, vzájemné konzultace a společná řešení věcných problémů. Spolupráce odborníků obou zemí umožňuje i lepší chápání společných problémů na evropské úrovni a je proto podporována i Evropskou komisí.

Poněvadž tuto formu spolupráce považují jednoznačně obě země za oboustranně prospěšnou, bylo na zasedání společné pracovní skupiny v červnu v Praze doporučeno v této spolupráci pokračovat i po vstupu ČR do EU prodloužením platnosti uzavřeného Memoranda.

Při jednání mezi ministry obou zemí v listopadu 2003 v Praze bylo dohodnuto prodloužit platnost Memoranda podepsáním protokolu. ■

### Základní větev II. železničního koridoru dokončena

Výstavbu základní větve II. národního tranzitního železničního koridoru (TŽK) Břeclav – Přerov – Petrovice u Karviné – státní hranice dnes v Olomouci slavnostně zakončila Správa železniční dopravní cesty, státní organizace (SŽDC), která je investorem staveb modernizačních tranzitních koridorů v České republice. Realizace základní větve II. koridoru byla zahájena stavbou Hodonín – Moravský Písek v říjnu 1997 a ukončena stavbou Hranice n. M. – Studénka v letošním roce.

„Modernizaci II. národního koridoru považují za jednu z nejvýznamnějších staveb dopravní infrastruktury v České republice za posledních několik let. Její realizací dochází k výraznému zrychlení železniční dopravy ve směru sever-jih, tedy právě tam, kde očekáváme značný nárůst poptávky po kvalitní železniční trase v rámci trans-evropských koridorů,“ uvedl na dnešní tiskové konferenci, pořádané za spoluúčasti ministra dopravy Ing. Milana Šimonovského k příležitosti ukončení výstavby základní větve II. národního koridoru Ing. Jan Komárek, generální ředitel SŽDC. „Tvrdím, že takto náročný projekt byl realizován skutečně rychle. Musíme si uvědomit, že ve fázi přípravy bylo nutno zajistit vy-

pracování přípravné dokumentace pro vydání územního rozhodnutí, následně zpracovat projekty staveb a zajistit vydání stavebních povolení,“ prohlásil ředitel Komárek.

V rámci modernizace koridoru byla provedena rekonstrukce železničního spodku a svršku v celém úseku, vybudována nová odvodnění, byly vybudovány a opraveny desítky železničních mostů a postaveno několik silničních nadjezdů, dále byly přestavěny mnohé napájecí stanice a renovovány trakční vedení. Rovněž byla provedena výstavba nového zabezpečovacího zařízení na přejezdech, v traťových úsecích a ve stanicích. Projekt rovněž řešil výstavbu nových sdělovacích zařízení včetně nových informačních zařízení pro cestující a bylo nutno vybudovat bezbariérové přístupy pro cestující se sníženou schopností pohybu. Dále byly postaveny protihlukové stěny v místech, kde železniční koridor prochází obytnou zástavbou, doplněné o individuální protihluková opatření, tedy výměnu oken v obytných domech a budovách.

Financování II. TŽK vycházelo z usnesení vlády České republiky č. 1262 z roku 1999. Investiční zdroje na tento projekt ve výši 36,5 mld. Kč byly čerpány z garantovaných úvěrů, ze státního rozpočtu nebo ze Státního fondu dopravní infrastruktury a z prostředků fondu ISPA (stavba Zábřeh – Krasíkov). Od poloviny roku 2000 a v dalších letech byly prostředky ze státního rozpočtu poskytovány Českým drahám a v současné době SŽDC prostřednictvím Státního fondu dopravní infrastruktury SFDI. Tyto prostředky jsou nadále rozděleny do jednotlivých staveb. K dnešnímu dni je ukončeno financování základní větve ve výši 24,9 mld. Kč a zbývající část, tj. 11,6 mld. Kč připadá na přípojnou větev s ukončením v roce 2005. Zástupcem investora v oblasti Moravy pro přípravu a realizaci II. TŽK je Stavební správa Olomouc, která je od 1. 1. 2004 součástí SŽDC, s. o.

Projekční přípravy II. TŽK se zúčastnily projekční organizace SUDOP Praha, a. s., MCO Olomouc, a. s., SUDOP Brno, s. r. o., Metroprojekt Praha, a. s. Pro fázi realizace byly vybrány odborné stavební firmy ŽS Brno, a. s., SUBTERRA Praha, a. s., IPS Praha, a. s., SKANSKA DS, a. s., AŽD Praha, s. r. o., TCHAS Ostrava, s. r. o., EŽ Praha, a. s., SSŽ Hradec Králové, a. s. a poradenská firma SG- Geotechnika k zajištění kvality zemních prací a zabudovaných materiálů.

V současné době se pokračuje ve stavbě přípojných větví II. železničního koridoru na úsecích Přerov – Olomouc, Olomouc – Červenka, Zábřeh – Krasíkov a Krasíkov – Česká Třebová. Poslední stavba na této větvi, která ukončí modernizaci celého II. TŽK a přípojných větví bude úsek Červenka – Zábřeh.

(SŽDC)